

Daniel Dědovský, *Utváření oborové terminologie pro lidový oděv*.

Ústav etnologie FF UK 2015, 181 s. rkp.

Posudek disertační práce

Předložená disertace je výsledkem poctivého a náročného badatelského úsilí, jakož i autorova vyspělého kriticismu a jeho kombinačních schopností. Má přehlednou strukturu a do problematiky lidového oděvu v etnologickém pojetí vnáší nové vhledy i poznatky. Výchozími zdroji a užitými metodami je tato práce na pomezí lingvistiky a historické etnologie, respektive etymologie a dějin oboru. Autor pracuje s cizojazyčnou literaturou, odvolává se na řadu titulů ve slovanských i neslovanských jazycích. Disertace sama je psána příkladnou češtinou. Soudím tedy, že **práce Daniela Dědovského splňuje požadavky kladené na disertace potřebné k udělení titulu PhD.**

Po formální stránce předložená disertace poněkud vybočuje z běžného úzu „školsky“ pojatých prací tohoto typu a důvody určitých odchýlení, jejichž podstatu se pokusím nastínit dále, by měl autor vysvětlit při obhajobě práce.

- Cíl práce je explicitně zformulován pouze v odstavci s názvem Abstrakt: *sledování utváření terminologie a metodologie pro odborné zpracování etnologické kategorie lidového oděvu, ale i výzkum historie oboru při zdůraznění jejích zásadních i méně známých aspektů v evropském mezinárodním kontextu*. Rovněž pouze v tomto odstavci nalezneme zmínku o komparativní metodě, na níž autor svou práci založil, ač z textu vysvítá, že s úspěchem uplatnil řadu dalších metodických nástrojů, např. z oboru strukturální lingvistiky, obecné antropologie, historiografie i filosofie. Hypotéza, na níž autor svůj výzkum postavil, zformulována není. Přitom představit cíl, hypotézu a metody v úvodu by čtenáři mohlo napomoci pochopit vzájemný vztah dvou základních částí práce, totiž široce založené historicko-metodologické rozpravy (I.) a úzce vymezené etymologické sondy do vývoje pojmosloví a názvosloví tří vybraných termínů z lidového šatníku (II.). Bez úvodu je čtenář v první kapitole rozpravy rovnou konfrontován s pastorálními představami romantiků a voláním po národním kroji v době probuzení národů a část II. působí dojmem ilustrativní textové přílohy.
- Mám dojem, že titul práce nevystihuje dost přesně její povahu. Přínos tu spočívá především v oblasti pojmoslovné, nikoliv názvoslovné. Navíc je

problém terminologie lidového oděvu řešen na daleko širším pozadí vývoje etnografie/etnologie jako takové od 19. století do současnosti. Autorova zjištění a hodnocení v oblasti dějin oboru jsou poučená a kritická a nevztahují se zdaleka jen k proměnám názorů na lidový oděv, případně tzv. filozofii kroje, svéráz či folklorismus. Název disertace řešenou problematiku dostatečně nereprezentuje.

- Výklad názorových proměn na lidový oděv a kroj včetně metodologických přístupů a výběru autorit za téměř půldruhé století považuji za kriticky vyvážený s výjimkou druhé poloviny 20. století, kdy česká etnografie metodologicky přejímala z nesporně dynamičtější etnografie slovenské.
- Zatímco rozprava v části I. je vedena v podstatě chronologickým sledem, v části II. - minuciózní etymologické rešerši a strukturálním pojednání termínů *čamara*, *šuba* a *halena* se autor nevyvaroval anachronismů a řetězení pojmů bez vnitřních vazeb. Provést vyčerpávající výzkum v evropském prostoru je sotva možné. Přesto bych k šubě dodala východoslovenskou *gubu* a k čamaře jejího předchůdce uherský *doloman* se šňůrováním.
- Závěr na s. 145 dostatečně nevystihuje přínos práce, k tomu se spíše vztahují odstavce na s. 111-112.
- Bibliografický přehled označený jako *Seznam zdrojů* neodlišuje prameny a literaturu. V daném případě bych oddělila alespoň slovníkovou literaturu.
- Dávám k úvaze, zda způsob odkazů s dvěma dvojtečkami je dost transparentní. U pozn. 385 mi připadá zavádějící uvádět kolektivní dílo pod jménem nakladatelské redaktorky P.Součkové, která nebyla členkou autorského kolektivu (L. Tyllner a kol.)

Výše uvedené skutečnosti uvádím jako podněty k diskusi. Práce je kvalitní a doporučuji, aby byla vydána tiskem.

V Praze 8. 8. 2015

doc. PhDr. Lydia Petráňová, CSc.

Etnologický ústav AV ČR, v.v.i.